

Ето тукъ Паисий прекарваше по цѣли дни. Затворилъ задъ себе си тежката желѣзна врата, той бродѣше съ свѣщъ въ ржката изъ таинствения полумракъ на подземието, ровѣше изъ купищата книги и, погълнатъ отъ четене, той се унасяше въ единъ новооткритъ свѣтъ отъ свѣтли царствени и боярски образи. Той не знаеше що е умсра и гладъ, и дълго би стоялъ така, ако неговиятъ братъ, игуменътъ на манастира, не дойдѣше да го подкани:

— Брате Паисие, доста си челъ! Остави и книгитѣ да починатъ! Нима не знаешъ, че полунощъ отдавна е минало, а ще трѣбва да ставашъ рано за утринна?

Тогава двамата братя напушаха подземието и се отправяха за почивка всѣки въ своята килия...

II.

Паисий живѣеше въ най-горния катъ на манастирскитѣ чардаци. Килията му бѣше малка и не се различаваше отъ другитѣ манастирски килии. Единъ малкъ прозорецъ гледаше къмъ безкрайната ширъ на морето. На стената, предъ стара потъмнѣла икона на св. Богородица блещукаше нѣжниятъ пламъкъ на кандилцето и чертаеше по пѣстрата черга на пода треперливи сѣнки. Въ единия жгълъ на килията Паисий бѣше разпъналъ просто дървено легло, а до него се криеше въ сѣнката на една малка масичка голѣмъ сандѣкъ, боядисанъ съ червени и жълти цвѣта между две дървета, прилични на тополи.

Това бѣше всичката мебелировка на Отца Паисия, но не и всичкитѣ му имотъ. Изъ цѣлата стая бѣха разхвърлени донесени отъ подземието книги. Съ такива Паисий бѣше натѣпкалъ и обширнитѣ дулапи, чиито изящно украсени съ рѣзба капаци покриваха цѣлата западна стена.

Между тѣзи книги Отецъ Паисий прекарваше останалата частъ отъ нощта. Той завъртяваше съ треперливи прѣсти ключа на голѣмия сандѣкъ и изваждаше отъ тамъ една грижливо пазена тетрадка. Следъ това той сѣдаше до масичката, потапяше пачето перо въ черното мастило, и ржката му бързо се плъзгаше по бѣлитѣ страници, чертаеше образитѣ на българското славно минало, такива, каквито ги бѣ намѣрилъ Паисий въ старитѣ ржкописи. Думитѣ се нижеха една следъ друга, редоветѣ бързо пълнѣха тетрадката. Въ тѣзи простички и понятни за всѣкиго думи Паисий влагаше пламъка на своето сърдце. Тсй ковѣше вече сждбата на българския народъ, защото чувствуваше, че краятъ на робството е близко и може да бжде още по близ-